

Asia: VN/9365/2025

Lausuntopyyntö: Hallituksen esitys eduskunnalle työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 §:n muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

1. Onko teillä lausuttavaa esityksestä yleisesti?

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto (jäljempänä aluehallintovirasto) valvoo valtakunnallisesti keskitetysti (asetus 906/2009 13 a §) työvoimaviranomaisten toiminnan lainmukaisuutta julkisten työvoimapalvelujen ja niihin liittyvien tehtävien osalta sekä KEHA-keskusta, kun se hoitaa työttömyysturvalain mukaisia tehtäviä. Aluehallintovirasto antaa myös valvontaan liittyvää ohjausta lainmukaiseen toimintaan. Valvontatehtävä perustuu lakiin työvoimapalveluiden järjestämisestä (380/2023) 25 ja 26 §:n.

Työttömyysturvalain (1290/2002) 11 luvun 4 d §:n mukaan tässä laissa työvoimaviranomaiselle ja elinkeino- liikenne- ja ympäristökeskusten kehittämis- ja hallintokeskukselle (KEHA-keskus) säädettyjen tehtävien valvontaan sovelletaan, mitä työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain 25 ja 26 §:ssä säädetään.

Työvoimapalvelujen valvontatehtävä on aluehallintoviraston uusi ja pysyvä tehtävä 1.1.2025 alkaen. Tehtävän on tarkoitus siirtyä perustettavaksi esitettyyn, uuteen Lupa- ja valvontavirastoon (LVV) 1.1.2026 alkaen.

Aluehallintovirasto kannattaa esityksen tavoitteena olevaa työttömyysturvaseuraamusten selkeyttämistä ja yksinkertaistamista. Työnhakija-asiakkaiden oikeusturvan voi olettaa parantuvan, mikäli järjestelmä on mahdollisimman yksinkertainen ja selkeä.

Aluehallintovirasto kuitenkin huomauttaa, että mikäli työnhakija menettäisi esitetyn mukaisesti oikeutensa työttömyysetuuteen ensimmäisestä laiminlyönnistä ja jo toisesta laiminlyönnistä asetettaisiin kuuden kalenteriviikon työssäolovelvoite, korostuu työnhakijan oikeusturvan kannalta työvoimaviranomaisen neuvontavelvollisuus erityisesti työllistymissuunnitelmassa tai sitä korvaavassa suunnitelmassa sovitun työnhakuvelvollisuuden osalta. On olennaista, että työnhakija on tietoinen työnhakuvelvollisuuden täyttämisen määräajoista sekä siitä, millä tavoin työnhakuvelvollisuutta voi lain mukaan täyttää, jotta välttyään tietämättömyydestä ja väärinkäsityksistä johtuvilta etuusoikeuden menetyksiltä. Samoin mahdollisten laiminlyöntien ajantasainen selvittäminen korostuu esityksen mukaisessa porrastetussa seuraamuskokonaisuudessa.

2. Onko teillä lausuttavaa säädösehdotuksesta ja sen perusteluista?

-

3. Onko teillä lausuttavaa esityksen vaikutusarvioista?

Vuoden 2025 alusta aluehallintovirastoon saapuneiden työttömyysturva-asioita koskevien kantelujen määrä on kasvussa. Työttömyysturvan kanteluita on tullut alkuvuonna noin 42 %:a kaikista saapuneista kanteluasioista. Aluehallintovirastoon vireille tulleista työttömyysturvan kanteluista osa jää tutkimatta, koska asiassa varsinainen muutoksenhakutie on käytössä. Kanteluasioissa aluehallintovirasto tutkii työvoimaviranomaisen ja KEHA-keskuksen lainmukaista menettelyä ja toimintaa.

Lausunto on hyväksytty aluehallintoviraston asianhallintajärjestelmässä 18.6.2025.

4. Tulisiko työttömyysturvalain 2 a luvun 9 ja 10 §:n soveltamisalaa laajentaa uusiin työnhakijaa etuuden saamisen edellytyksenä velvoittaviin toimiin? Mitä nämä toimet olisivat ja miksi velvoittavuutta tulisi laajentaa niihin? Jos mahdollista, esittäkää myös arvio mahdollisen laajennuksen vaikutuksista.

-

Sauvola-Lukkari Marjaana
Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto